

Θέμα 13ο: Σάββατο 25 / Κυριακή 26 Ιανουαρίου 2025

Ο ΖΑΚΧΑΙΟΣ

Εισαγωγή

Σήμερα θα μελετήσουμε το ηρωικό παράδειγμα ενός ανθρώπου, ανθρώπου αμαρτωλού! Μας το διηγείται ο Ευαγγελιστής Λουκάς και συνδέεται άμεσα με το μοναδικό εκείνο Πρόσωπο, που αγάπησε τους αμαρτωλούς! Ποιο;

—Τον Κύριό μας Ιησού Χριστό! Τον Ποιμένα τον καλό! Που ήρθε στη γη, για να βρει και να σώσει το χαμένο Του πρόβατο, το «απολωλός» τον αμαρτωλό δηλαδή άνθρωπο!

Αγιογραφική αφήγηση (Λουκ. ιθ' 1-10).

α) Βρισκόμαστε στην Ιεριχώ. Έχει φτάσει το μήνυμα, ότι πρόκειται να περάσει από την πόλη ο Ιησούς. Άνθρωπος δεν έμεινε μέσα σε σπίτι! Ανθρώπινα ποτάμια οι δρόμοι! Όλοι, για να υποδεχτούν τον Κύριο! Ανάμεσα στα πλήθη, στριμώχνεται και ο άνθρωπος που μας ενδιαφέρει.

Είναι ο αρχιτελώνης του τόπου. Αυτό σημαίνει για εκείνη την εποχή, πλούτος πολύς. Φαίνεται άλλωστε και από τα πολυτελή ρούχα του. Είναι από τους μεγάλους του τόπου, όχι όμως και αγαπητός. Η βαριά φορολογία που έβαζε, κούραζε τον λαό. Τον αγανακτούσε. Γιατί, ήταν φανερό, πως μάζευε κέρδη άδικα. Έτσι, η λέξη «Τελώνης» σήμαινε τότε, «αμαρτωλός»! Κλέφτης, καταχραστής, άδικος.

Τι θέλει, λοιπόν, αυτός ο άνθρωπος, ανάμεσα σε εκείνους που δεν έχουν σχέση με τέτοιες αμαρτίες;

Τι θέλει; Μα, να! μας το πληροφορεί ο Ευαγγελιστής Λουκάς (διαβάζουμε).

—«Εζήτει ιδείν τον Ιησούν τις εστι...».

Και πώς αποφάσισε να αλλάξει ενδιαφέρον; Από τα δηνάρια και τις χρηματικές συναλλαγές με τους κατακτητές Ρωμαίους, τα τάλαντα, τους φόρους, τους τόκους και τις αισχροκέρδεις, πώς τώρα θέλει «ιδείν τον Ιησού»;! Πώς τα παράτησε όλα και τρέχει μέσα στους δρόμους, όπως ποτέ!;....

β) Αν μπορούσαμε ν' αφουγκραστούμε τους χτύπους της καρδιάς του! Θα τους ακούγαμε να χτυπούν σαν σε πόλεμο! Σάλπισμα εγερτήριο! Κάπου, κάτι μέσα του, είχε απομείνει απείραχτο από τον κατακτητή - αμαρτία! Ποιο;...

—Η σπίθα, του Θεού! Η φωνή, που ποτέ δεν είχε πάψει να τον ρωτάει: Γιατί, ξεμάκρυνες τόσο από κοντά μου;

Γιατί φυγάδεψες από την καρδιά σου την αγάπη στον «Κύριο και Θεό σου»; στον πλησίον σου αδελφό;... Γιατί άφησες να την κυριεύει το χρήμα, η απάτη, η αδικία; Ξέχασες το «ου κλέψεις»;...

Τέτοια κι άλλα του λεγε συχνά η συνείδηση και κάτω από τη φαινομενική ευτυχία του πλούτου του, ένιωθε σκλάβος σε τόσες αμαρτίες! Ήθελε στ' αλήθεια να γίνει ελεύθερος από αυτές. Μα, το έβλεπε τόσο δύσκολο!

Όμως, τώρα τελευταία άκουσε θαυμαστά πράγματα για τον Ιησού τον Ναζωραίο! Άκουσε για τα ουράνια μηνύματα της διδασκαλίας του και τα εκπληκτικά θαύματά Του! Να άκουσε τάχα και για την αγάπη Του στους αμαρτωλούς; Του καλού Ποιμένα την παραβολή, που πήρε τους γκρεμούς για να σώσει το χαμένο αρνί Του;... Πολύ πιθανό, κάτι να άκουσε. Γιατί, πώς εξηγείται η ανεξήγητη για τους πολλούς συμπεριφορά του; Αυτός! Ο άρχοντας Ζακχαίος να βγει στους δρόμους! Να τρέχει! Να σπρώχνεται για μια θέση! Κι ούτε να υποχωρεί μπροστά στη δυσκολία! Ποια δυσκολία; «ότι τῆ ηλικία μικρός ήν...»! Ήταν κοντός. Τόσο κοντός, που χανόταν μέσα στο πλήθος! Μα, τι! Θα αφήσει ανεκπλήρωτη την επιθυμία του; Οχι! Η ψυχή του λαχταράει να δει τον Ιησού!... Κάτι δυνατό από μέσα του τον σπρώχνει σε αυτή τη συνάντηση! Ίσως... Ίσως από Εκείνον, και μ' ένα μόνο αντίκρουσμα, πάρει τη δύναμη που του λείπει!...

γ) Και, μια και δυο - τι κι αν θα τον περιγελάσουν ίσως κάποιοι - σκαρφαλώνει σαν μικρό παιδί και χώνεται ψηλά στα κλαδιά της συκομουριάς του δρόμου. Στραπατσαρίστηκε η πολυτέλεια της φορεσιάς του! Ωστόσο, ποτέ δεν είχε κάτσει σε τέτοια προνομιούχα θέση! Ο δρόμος, ο κόσμος, η κίνηση, όλα μπροστά του. Κάτω από τα μάτια του!

Και να! η συνοδεία του Ιησού πλησιάζει! Ω, τι θέαμα μοναδικό!... Προχωρεί!... Τώρα, τον βλέπει καλύτερα! Κοίτα, τη Θεϊκή Μορφή!... Θάμπος!... Έκρηξη στην καρδιά του Ζακχαίου! Αχ, να μπορούσε! Να μπορούσε και κείνος, μαζί και πλάι στους κοντινούς Του που τον ακολουθούν, να τον ακολουθήσει! Μα! αυτός είναι αμαρτωλός! Είναι Τελώνης! Κλέφτης δηλαδή και άδικος· ψεύτης και καταχραστής! Πώς να πλησιάσει τον Άγιο!...

Όμως!... Απίθανο!... Ο Κύριος, καθώς φτάνει κάτω από τη συκομουριά, σταματάει· δεν προχωρεί άλλο!... Κι άκου!... Θεέ μου! πού τον είδε; πού τον ξέρει;... τον φωνάζει με το όνομά του! Ζακχαίε!... Λες!... λες, εκεί μπροστά σε όλο τον κόσμο, να τον ελέγξει αυστηρά για τις αδικίες του; Τις τόσες του αμαρτίες;... Λες!... Όμως!... ακούει καλά! Ο Κύριος, του μιλάει σαν φίλος! Άκου! (Διαβάζουμε).

—«Ζακχαίε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γάρ εν τῷ οίκῳ σου δεί με μείναι!»! Ζακχαίε κατέβα γρήγορα. Σήμερα πρέπει να μείνω στο σπίτι σου! Ήρθε η ώρα της σωτηρίας σου!...

Δεν πιστεύει στα αυτιά του, ο Ζακχαίος! Σε εμένα τον αμαρτωλό! στο δικό μου σπίτι! Το σπίτι της αδικίας και της κατάχρησης θα έρθει ο Κύριος! Πώς να το χωρέσει ο νους του!... Όμως, της καρδιάς η κεραία πιάνει το μήνυμα!

δ) Πώς πήδησε απ' τη συκομουριά! Πώς έτρεξε σαν αστραπή κι άνοιξε το αρχοντόσπιτο και κάλεσε τους δικούς του να ετοιμάσουν υποδοχή στον Κύριο!

Κι όλα είναι έτοιμα, μέσα στη χαρά! Όλοι παρόντες! Η οικογένεια, οι συγγενείς, οι φίλοι, οι υπηρέτες του...

Και φθάνει, ο Ποιμήν ο Καλός! Μαζί Του οι αγαπημένοι Του Μαθητές, τα πιστά πρόβατά Του και άλλοι πολλοί. Είναι οι περιεργοί. Είναι και κάποιιοι, που αφορμή ζητάνε να κατηγορήσουν τον Κύριο! Και άκου τι λένε με φθονερή αγανάκτηση!

—Πώς μπαίνει να φιλοξενηθεί στο σπίτι ενός ανθρώπου τόσο αμαρτωλού;... (Διαβάζουμε Λουκ. ιθ' 7).

Μα! ποια ανέλπιστη έκπληξη τους ντροπιάζει!

Ο Ζακχαίος νιώθει πως δεν είναι άξιος να μπει ο Κύριος στο σπίτι του· να κάτσει στο τραπέζι του! Και θέλει να γίνει άξιος της Θεϊκής αγάπης! Πώς; Να! Με μια πράξη καταπληκτική! Τόσο δυναμική και ρωμαλέα και αρχοντιά γεμάτη! Τόσο γενναία, ελεύθερη και ηρωική! Η απόφασή του αμετάκλητη!

Ο Κύριος, όχι, δεν θα μπει σε σπίτι αδικίας και κατάχρησης... Δεν θα καθίσει σε τραπέζι της αμαρτίας... Η καρδιά του, κι όλων των δικών του οι καρδιές, που τον υποδέχονται, δεν έχουν πια άλλον αφέντη! Τον Κύριο αποζητάνε!

Και στέκει ορθός μπροστά Του ο Ζακχαίος. Μπροστά σε όλους εκείνους που τον ακολουθούσαν· και ομολογεί αποφασιστικά και ταπεινά τη μετάνοιά του!

Αναπνοή δεν ακούγεται. Μόνο της μετανοίας η φωνή, που εξομολογείται·

—Κύριε, (όλοι το ξέρουν πως είμαι αμαρτωλός· αλλά, μετανιώ. Και να το δείγμα της αληθινής μετάνοιάς μου) όλα μου τα υπάρχοντα (την περιουσία μου) τα χωρίζω στα δύο. Τα μισά, τα δίνω στους φτωχούς. Και τα άλλα μισά ανήκουν σε εκείνους που τους αδίχησα. Όποιον τον έχω αδικήσει, θα του το επιστρέψω τετραπλάσιο!

ε) Άφωνοι όλοι! Τέτοια μετάνοια, με τέτοια επανόρθωση ζωής, δεν είχαν ξανακούσει! Και τώρα, μιλάει ο Κύριος! Ο Ποιμένας ο Καλός! Ανοίγει την αγκαλιά Του για να δεχτεί το χαμένο στην αμαρτία τα γκρεμνά πρόβατό Του!

—«Σήμερα, ήλθε η Σωτηρία σε αυτό το σπίτι! Η Σωτηρία που υποσχέθηκε ο Θεός στα παιδιά Του που μετανοούν. Γιατί, και αυτός (ο Τελώνης και αμαρτωλός) παιδί του Θεού είναι· απόγονος του Αβραάμ» (Διαβάζουμε Λουκ. ιθ' 9).

Και σαν να ήθελε να δώσει μια εξήγηση σε εκείνους, που τον κατηγορούσαν, πρόσθεσε· «Γι' αυτό ήλθε ο Υιός του ανθρώπου (δηλαδή ο Κύριος)· για να αναζητήσει και να σώσει το πρόβατό Του το απολωλός» (Λουκ. ιθ' 10).

Εδώ, σταματάει ο Ευαγγελιστής Λουκάς τη διήγησή του. Θέλει να επικεντρώσει την προσοχή μας στα μεγάλα μηνύματα, που τα συγκλονιστικά αυτά γεγονότα, ως εδώ μας σαλπίζουν.

Συζήτηση

Η Μετάνοια είναι πράξη ηρωική! Είναι η πιο ηρωική πράξη της ζωής κάθε ανθρώπου.

Τι θα πει, όμως «Μετάνοια»;

Τι σημαίνει αυτή η λέξη η τόσο σημαντική, αφού και ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος, αλλά και ο ίδιος ο Κύριος, με αυτήν άρχισαν το κήρυγμά τους; Πώς άρχισαν; «Μετανοείτε· γιατί έφθασε η Βασιλεία τῶν Ουρανῶν»!

Πολύ μεγάλο το νόημά της. Σε αυτή στηρίζεται η σωτηρία μας! Ο Κύριός μας ήρθε στη γη, Σωτήρας μας. Ποιους όμως σώζει και οδηγεί στη Βασιλεία Του; Εκείνους που το θέλουν! Και πώς το δείχνουν ότι θέλουν;

Μετανοούν! Τι κάνουν δηλαδή;

—Ό,τι έκανε και ο Ζακχαίος. Μια αποφασιστική στροφή και πορεία προς τον Χριστό! Άλλαξε σκέψη (νου)· άλλαξε και ζωή! Μα! αυτό ακριβώς θα πει και «μετά - νού»! Διορθώνω τον νου και τη σκέψη μου· διορθώνω συνέχεια και τη ζωή μου. Βγαίνω, από το σκοτάδι στο φως!

Ο Ζακχαίος προχωρεί στη δεύτερη φάση της μετανοίας του. Ανοίγει! Αδειάζει το σπίτι και την καρδιά του! Από ποιους το αδειάζει;

Από τις κακές και άδικες και μάταιες επιθυμίες που ο πονηρός είχε εγκαταστήσει μέσα του.

Με όλα έδειξε, ότι έχει αναγνωρίσει τα προηγούμενα λάθη του! Ομολογεί την αμαρτωλότητά του. Και εκεί, μπροστά στον Χριστό ακουμπά την εξομολόγηση και υπόσχεσή του.

—Κύριε αλλάζω πια. Την αμαρτία, την πετάω έξω από την καρδιά μου και τη ζωή μου. Δίκαιο είναι και να επανορθώσω τα λάθη που έκανα ως τώρα...

—Εμείς έχουμε ανάγκη από μια τέτοια ηρωική μετάνοια;

Πώς όχι, αφού όλοι είμαστε αμαρτωλοί; Περνάει μέρα, που η συνείδησή μας να μη μας το πει;

- Σήμερα, δεν φέρθηκες καλά. Στενοχώρησες τους γονείς σου...
- Γιατί πρόσβαλες το συμμαθητή σου;...
- Γιατί σου ξέφυγαν αυτά τα άπρεπα λόγια;...
- Γιατί το είπες αυτό το ψέμα;...
- Θύμωσες!...
- Ήσουν άδικος και ζαβολιάρης στο παιχνίδι. Φάνηκες και εγωιστής...
- Και γιατί τόση λαιμαργία; Εσύ ψωνίζεις διαρκώς κι ο διπλανός σου δεν είχε τίποτα!...
- Δεν καλοδιάβασες και στο σχολείο έκανες κάποιες πονηριές. (Λοξές ματιές στο διπλανό γραπτό κ.ά.).
- Θυμάσαι, που το πρωί έφυγες χωρίς προσευχή;

Πάει ο καθαρός χιτώνας της Βαπτίσεώς μας! Σπιλώθηκε, λερώθηκε, μουντζουρώθηκε! Τι χρειάζεται;

Ηρωική μετάνοια! Δηλαδή;

1. Να επισημάνουμε τα λάθη μας και να τα παραδεχθούμε. (Αυτό το λέμε αυτοεξέταση και αυτογνωσία).

2. Να συναισθανθούμε, ότι λυπήσαμε με αυτά τον Κύριο και να μετανοήσουμε βαθιά. Να Του ζητήσουμε ταπεινά συχώρηση. Και θερμά να τον παρακαλέσουμε να γίνει Βοηθός μας στην απόφασή μας, να ξεκόψουμε από ό,τι είναι αντίθετο με το θέλημά Του και επομένως αμαρτωλό.

3. Η Ιερή Εξομολόγηση! Χωρίς δικαιολογίες. Μεγάλος εχθρός της Μετάνοιας οι δικαιολογίες. Αχρηστεύουν την εξομολόγηση. Να ομολογήσουμε με ειλικρίνεια στον Πνευματικό τα σφάλματά μας· με λύπη γι αυτά, συναίσθηση και ταπείνωση. Με την απόφαση γι αγώνα να μην τα επαναλάβουμε.

Και, προσοχή. Ο Διάβολος πολεμά το Ιερό Μυστήριο της Μετάνοιας και Εξομολόγησης. Ξέρει ότι με αυτό μας χάνει από την παράταξή του. Δηλώνουμε για άλλη μια φορά, όπως και στη Βάπτισή μας ότι «αποτάσσομαι τῷ Σατανᾶ και συντάσσομαι τῷ Χριστῷ»! Γι' αυτό μας εμποδίζει. Πώς μας εμποδίζει;

1) Με τις δικαιολογίες. Προσπαθούμε να δικαιολογήσουμε τα σφάλματά μας. Εχθρός της Μετάνοιας οι δικαιολογίες. Αχρηστεύουν την Εξομολόγηση.

2) Με την αναβολή. Αναβάλλουμε την Εξομολόγησή μας. Πλήθος εμπόδια ρίχνει ο πανούργος μπροστά στη σωτήρια απόφασή μας· Πώς θα πάω στον Πνευματικό;... Πώς θα τα πω;... Ντρέπομαι!... και πλήθος άλλα.

β) Τι είναι, όμως η Εξομολόγηση;

Είναι η επισφράγιση της Μετάνοιας. Μετάνοια και Εξομολόγηση είναι το ίδιο Ιερό Μυστήριο. Υποχρεωτικό και επαναλαμβανόμενο.

—Και γιατί επαναλαμβανόμενο;

Γιατί η αδύνατη φύση μας και πάλι μπορεί σε κάτι κακό να παρασυρθεί. Ο Φιλάνθρωπος όμως Κύριος και πάλι μας δέχεται μετανοημένους. Και πάλι μας συγχωρεί. Και με την Ιερά Εξομολόγηση μας ξαναντύνει τη λαμπρή της ψυχής καθαρότητα. Να γιατί, το Ιερό αυτό Μυστήριο ονομάζεται και «Δεύτερο Βάπτισμα»!

Αλλά, μένει ακόμα κάτι από όσα μας δίδαξε ο Ζακχαίος: Να επανορθώνουμε τα λάθη μας.

Σύνθημα: Μετάνοια αληθινή, πράξη ηρωική!